

Posudek vedoucího na bakalářskou práci Mikuláše Pikharta *Ke kritice meritokracie: Co je problematické na zásluhách?* (ÚFAR FFUK 2024)

Jakub Jirsa

Bakalářská práce Mikuláše Františka Pikharta s názvem *Ke kritice meritokracie: Co je problematické na zásluhách?* nabízí důkladné zkoumání meritokracie, zejména se zaměřením na její roli v distributivní spravedlnosti. Pikhart na začátku uznává intuitivní přitažlivost myšlenky, že každý by měl dostat to, co si zaslouží. Tento základní koncept meritokracie tvoří základ mnoha teorií distributivní spravedlnosti, zejména pokud jde o ekonomické rozdělování zdrojů. Jeho práce však tento zdánlivě jednoduchý princip kriticky zpochybňuje tím, že zkoumá, proč mnoho současných filozofů odmítá meritokracii jako platný rámec pro spravedlnost.

V první části práce Pikhart představuje názory vybraných politických filosofů, z nichž každý přispěl ke kritice meritokracie. Tito myslitelé pocházejí z různých ideologických prostředí, od klasických liberálů, jako je Friedrich Hayek, přes sociální liberály, jako je John Rawls, až po komunitaristy, jako je Michael Sandel. Pikhart na jejich dílech ilustruje, že meritokratické ideály se často střetávají s jinými základními hodnotami, jako je spravedlnost, rovnost a morální poušť. Systematicky rozebírá jejich námítky a zdůrazňuje mnohotvárnost těchto kritik a to, jak zpochybňují etické základy společnosti založené na zásluhách.

Závěrečná ale de facto druhá samostatná část práce se zaměřuje na pokus Thomase Mulligana obhájit meritokracii. Mulligan nabízí komplexní zdůvodnění meritokratického rozdělování ekonomických statků a tvrdí, že zásluhy jsou legitimním základem spravedlnosti. Pikhart se promyšleně zabývá Mulliganovými argumenty a konfrontuje je s námítkami vznesenými v první části práce. Cílem tohoto zkoumání je posoudit, zda má myšlenka rehabilitace meritokracie v dnešní době filosofické opodstatnění a zda může překonat významné výtky, kterým čelí.

Celkově Pikhartova práce poskytuje vyvážené a vyvážené zkoumání meritokracie. Uznává intuitivní přitažlivost odměňování lidí na základě jejich zásluh, ale zároveň se hluboce zabývá filozofickými a praktickými problémy, které jsou s tímto přístupem spojeny. Tím, že Pikhart upozorňuje na složitosti spojené s meritokracií, vyzývá čtenáře k přehodnocení její role v současné společnosti a klade si otázku, zda je životaschopným či spravedlivým rámcem pro ekonomické přerozdělování.

Domnívám se, že práce zasluhuje hodnocení výborně. Nejvíce bych vyzvedl schopnost propojit Knightovy úvahy s ostatními autory (Hayek, Rawls a Sandel). Velkým přínosem je také diskuse s Thomasem Mulliganem ke konci práce. Je tak jasné, že otázka meritokracie

není uzavřené téma.

Doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

20.8.2024